

Hazai és egyéb kiegészítő Toldalékok.

A' Magyar Kurir' 47-dik darabjához.

Erdélyből, Maros Vásárhelyről Május' 1-ső napján: — “

Má van az a' nap, a' mellyen Isten' Kegyzelméből, Tabulae Regiae Praesesi hivatalában megerősítik, 's beiktattják a' mi kedves Hazánkfíát, Méltóságos Magyar Győr Monostori Gróff Kemény Sámuel Ur' ő Excellentiáját. A' fényes készülétek, a' közönséges öröm jelei, a' szép intézetek, mellyekbe miutegy bételni láttunk minden várakozások, 's a' mellyek szerentsés Városunkba ütköznek össze, nem kéltem közre hotsáttatnak olyan érdemesek által, kik azoknak Tanúi voltak; én, ki Hazam' tsendességében örültem Hazam' javán, 's még az előtt az idő előtt írom ezeket, a' melyben az Installatio elkezdődött volna, tsak ezt jegyzem-meg: Tegnap, úgymint, Aprilis 30 dik napján, Nemzeti Játék Színiükben, (melly az idegenység elől még a' múlt nyáron ide futott vol, 's mi öelve tartyuk most) a' fenn emilitett Nagy-Hazafi megtiszteltetett egy Játék által, melynek tziimje volt: az Igasság' Jutalma. Az okos választás már magába megdísérte a' Játzókat, de a' Játék elő adásában, a' mire a' tökéletesség fel emelheti ezt a' szép művet, abból semmi se volt elhagyva, (mert örömmel írom azt, hogy vagyunk olyan Játzóink, kik az-Európai legnagyobb Theátrómokon is megjelenhetnek) a' Játékot bé feje te egy Pélázólat — (Tableau), hol az igasság a' maga Székéből megbünteti a' vétket; 's végre egy kar éneket énekeltek, melynek végével az egygyik Fő Játzó, Oroszfáji Pergő Czélestinus olyan Beszédet tartott, (magából a' Játékból kiindulva, 's annak minémiségéhez alkalmaztatva) mely érdemet, 's díszet adott a' Játéknak 's a' Játzóknak; az Író Estheticus lelkét pedig kimutatta. Méltó, hogy mind a' két Haza lássa.

K a r É n e k.

1. Fejedelmi szózat hallik!

'S Erdély felett már hajnallik,

A' Császári Sas megett
Erőszak nem fenyeget.
Felséges Uruunk! im hol a'
Hozzád hív Magyar Parola,
Mert Hazánkat reménybe
Borítad, egy KEMÉNYBE.

2. Né! a' Tolvény szent könyvében
egy Hazafi jó sziveben

Le téve boldogságunk,
'S Nemesi szabadságunk!
Isten! kinek Zsámoly Széke
Élőtt, a' Maros környéke
Le borúl, oh szeressed
Gróff Keményt, és éltesse!

3. Te pedig Virtus embere!
Érdemid fenye a' merre
világot, meny elől, 's ott,
a' Fátum is meg állott.

Hajolj a' Thronus ele is,
De vigyáz Erdély fele is,
'S Igy Tégedet oh Hányon
áldanak a' Kormányon.

Irta O. Pergő Czélestinus.

Az Ének után mondatott Beszéd.

Le folyt egy darabja annak, a' mit kötelességünké tett volt a' Hazának felke, 's a' köz-tisztelet — — Látnak az ember örömeiben sokszor fogyatkozásokat, mint a' nyári nap, mikor az árnyékok nyúlnak, 's az estvéli tűzi Bogár jelenti, éjtzaka is következik: — — — — a' világi dolgok közepében, úgy áll az Igasság, mind egy Colossus, 's úgy tettzik, hogy a' Nagy Univerzum, mint még annyi venyikék — ő hozzá van kötve — mozdítsd meg közepéből, a' Föld meg rendül, 's mint a' vad-fák a' meg őszült Hegyek Ormóin, oltalom nélkül marad a' polgári Társaság: — — Szinte egyedül az Igaznak számára maradnak a' tiszta örömök — vagy akarom mondani, az élet' jutalma: — — látatok, miképpen szenvedett a' tűrő jámbor érdem, 's miképpen vette kezében a' vándorló botot az igasság, a' Fátum meg alázza ugyan,

de a' víz-próbájában sérthetetlen volt, mint egy ártatlan szendergő Leánykának szíve, melyről vissza pattantak a' világ' törei. —
 — Ugy van: — — a' Sir hátádatlan lesz, 's eltagadja a' Hérosok' emlékezetet — tsak a' magános gyep, 's a' szomorú Bodza-galyok maradnak a' Temetőben; 's azonban egy Szántó vető Volscust az Igasság, mint egy Fel-Istent, úgy viszen Romába: látam a' Történetek' képei közt Lepidus' oszlopát, a' mikor egy Cájus elzöldülve azt mondja: *Gyűlöljenek tsak felljenek: Cato ki jön Tusculumból, s' igasságszerető Unokája majd győz a' Capitoliumba: — — — De hová botorkázom! — — Né! Erdélyünk Arany Századja, hol az Igasság Zsámoly székére emelve láttyuk a' Nagy Férfiat, 's egy kegyes Monárcha, ki nyujtván jobb kezét győzedelmi Szekeréből — szoll a' Hazának: Koszoruzzatok-meg a' nagy Embert, a' kit én ör-állónak tettem a' Nemzet' Törvényei mellé. — — — Meg áll a' gondos Szántó vető, 's le hull könytscpje a' völgybe, 's azt sohajtya: Én Istennem Hazafit látok a' Kormányon! 's daljaiban, mellyeket nem a' mesterség irt mértékre, tudára adja örömét a' mezőnek. — — — Örvend a' Haza, 's méltán — hát Czimonnak porait lojgassuk-é fel, ha az emberiséget tsudálni akarjuk? — a' ki vagyónát megosztotta a' szenvedő nyomorultal: — — — Boldog Erdély! hol a' Törvények' elől-ülője az emberiségben is Nagy!!! — — ély hát Nagy Méltóságú Gróff a' Nemzet' öröme, 's ne engedd a' Nemzet' szent reliquiait — annak nyelvét, szokásait — jussait — mint az Erdő ki dönt fáit letapodtatni — kezd-el, 's ha bé nem végezhető — add által Hazafi lelkű Gyermekeidnek és Unokáidnak, — — Ápádnak vére foly Bennek is — — illy Méltóságos Uri házoddal egygyütt sok időkre — ezzel a' gondolattal halok én meg — 's minden ki igaz Hazafi.*

Tudományos Dolgok.

Nemely mostanság kijött magyar könyvek: —

1). „*Mostani és Régi Nemzeteket, Országokat, Városokat, Pénzket, Mértékeket esmérteő Lexikon*, mellyet Hübner János szerzett; *Sperl Ferencz* jobbitott; Magyar és Erdély Orsz. Geografiájával, a' Föld' közönséges esmérteével, és a' Tartományoknak a' Bétsi Gyűlés, és Párisi B é k é l é s által lett eihatórozásával tellyesített *Fejér György*, a' Pesti Universitásnál Kir. Oktató. Trattner János Tamás betűivel és költségeivel. 1816. Első és Második Darab.

„2). *Hunyadi János. Historiai Dráma.* Irta Kísfadi Kisfaludy Sándor. Budán a' Királyi Magyar Universitás betűivel 1816.

„3). *A' Világ' alkotmányának öszveséges vizsgálása.* Szerzette Bode E. János németül, magyar nyelven kiadta Papp József. Pozsonban Weber Simon Péter' és Fiának betűivel. 1816.

4). „*Gondolatok a' Magyar Országi hanyatló Lótenyésztetésnek helyreállítatásáról, és ezen czélnak elérésére vezető segéd Eszközökről.* Irta Báró Wenkheim József. — Pesten Kilián Györgynél — Nyomtatott Paczkó Ferentz betűivel. 1815.

5). „*Legújabb 's hasznosabb M. hész Könyv*, mellyben a' Mészességnek minden rendtartásait a' leghíres'bb német és magyar mész munkákból merítve, és mind mások, mind saját tapasztalásaival 's a' kétfős köpükről való tudománnyal megtoldva Magyar és Erdély Országához alkalmaztatott 's könnyebb érthetőség végett három rész táblákkal feldíszesített *Csövek István.* Pesten Trattner János Tamás betűivel 's költségeivel 1816.

„6). *Gallias*, az az a' Frantziákkal elébb-azután a' Francziák ellen viselt 1812, 1813, 1814, és 1815-dik esztendőkbeli háborúkról. Irta Peretsenyi Nagy László, Ts. Ns. Arad Vármegye Eskütye. Pesten Trattner János Tamás betűivel 's költségeivel 1816.

7). „*A Nemes szivü Nádasdi József Vincze.* Egy valóságos igaz Magyar Történet — Fordította Czövek István. — Pesten Trattner János Tamás betűivel és költségével. 1816. „

8). „*Ifjúság' Barátja,* vagy hasznosan mulattató Darabok a' két Nembeii Ifjúság' számára közre bocsátotta Kis János II-dik Kötet. — Pesten Trattner János Tamás betűivel és költségével. 1816. “

Folytatása a' Frantszia Országi Dolgoknak.

Közönséges levelekben olvassuk, hogy a' *Didier*' próbatétele *Grenobelnél*, csak az egyik ága volt egy nagy öszszeesküvésnek, és hogy a' Generális *Dono dieu*' eltökélt magaviselete messze kiterjedő szerentséflenségektől mentette-meg az országot. Mondják, hogy egy nagy terhes szekeret is elfogtak, melly a' Belgiumban tartózkodó Frantziáktól pénz t vitt *Grenobel* felé a' támadók' számára. Valami *Marshal* nevű embert, a' ki ezen zürzavarok' alkalmatosságával Párisból Helvetziába, 's innét *Dresdába* is egy titkos útat tett, Párisba való visszaérkezésekor azonnal eltsiptek.

A' Május' 31-dikén költ *Monitör* szerént, számos emberek állittattak *ítélőszék'* eleibe, azért, hogy tíz mázsa puskaport *Ruggieri* nevű tűzjátékosnak eladni akartak, a' melly puskaporról azt gondolják, hogy a' *Státus'* puskapormagazinából nem jó útonmódon került volna ezen embereknek kezekre. A' szekeret, mellyen ezt a' puskaport valahova útnak indították vala, Május' 28-dikán Páris mellett a' *Montmartre'* hegyén tartóztatták-le, a' honnét a' Ge-

nerál-Stábhoz vitték. Ez a' történet sokféle hírekre alkalmatosságot szolgáltatott. Az első hír a' puskapor' mennyiségét is nagyon nevelte volt. Némelyek ismét egy nagy öszszeesküvésről beszéltek. Ennek tulajdonítják, némelyek annak a' Német országi újságokban közönségessé tétett hírek származását is, hogy az öszszeesküdték felvettetni akarták volna puskapor által a' *Thüllerját*.

Az *ítélőszékek* megszűnés nélkül foglalatostokodnak. A' Párisi katonaitélőszék előtt most egy testörzö seregbéli *Leblanc* nevű Hadnagyoknak foly a' pere, a' ki azzal vádoltatik, hogy tavaly Jun. 27-dikén a' kardjával által ütött a' közönséges piacon egy embert, azért, hogy így kiáltott: *Vive le Roi!*

A' *Serthe* departamentjebéli *ítélőszék* előtt lefolyt azoknak az erdőkön pusztító gonoszoknak a' pere, a' kik magokat a' *Bonaparte' Sarkeselyüinek* nevezték. Hetet halálra; egygyet 20, más 15, 's a' többeket is lefelé ezen mérséklösszerént kit több kit kevesebb esztendőig tartó rab-ságra ítétek. Hosontóképpen tselekedett a' *Verduni* fenyítő Törvényszék is Május' 15-dikén három paraszt hajadonnal, a' kik dologközben lázszató énekeket da-nogattak. Ezek három hónapra záratattak-bé.

A' *Marschal Grouchi* pere is elővétett a' Párisi második katona *ítélőszék* által, in *Contumaciam*. — A' *Marschal Davoust Durand* nevű *Adjutánsát*, a' *Grenobleri* támadásra nézve elfogták *Marszáliában*.

Junius' 2-dik napján adtak Szász forint Huszaspénzért 276 3/8 forintot Váltótá-
dulában. Egy Császári aranyért 12 fl 39 kr.